

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:499

av Arhe Hamednaca (S)

Skolans ansvar för demokrati och mänskliga rättigheter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att tydliggöra skolans ansvar för demokrati och mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Ungdomstiden är en rolig, förväntansfull och händelserik tid för många människor, men också en känslig period. Som ung förväntas du ha självkänedom, egna åsikter och värderingar, utbredda kontaktnät och ett rikt socialt liv. I detta läge kan lockelsen bli stor att köpa ett så kallat färdigt paket. Genom att anamma vissa normer och värderingar kan unga människor uppleva att de snabbt får bekräftelse och nya vänner. Mot denna bakgrund vilar ett tungt ansvar på samhället att få alla unga att känna sig sedda, känna självförtroende och utveckla ett kritiskt tänkande.

Under de senaste åren har rasismens utbredning i Sverige aktualiserats.

Nazistattacken mot en demonstration i Kärrtorp i december 2013, det råa knivöverfallet i Malmö på internationella kvinnodagen 2014 och attacker mot tiggare och asylboenden har medfört en ökad uppmärksamhet kring rasismen i landet. I Europa ser vi främlingsfientliga, rasistiska och till och med nazistiska partier flytta fram sina positioner och ta plats i politiska församlingar. Också fundamentalistiska terrororganisationer så som ISIL försöker rekrytera människor i Sverige för att delta i deras fruktansvärda brott och terrorhandlingar.

Det som händer i dagens Sverige och Europa är inga nya företeelser, men visar tydligt att samtalet om demokratins principer och alla människors lika värde ständigt

måste pågå – inte minst med våra barn och ungdomar som ska växa upp och utgöra nya generationer av ansvarstagande medborgare.

Det finns alltså all anledning att diskutera hur vi överför demokratiska värderingar till våra barn och ungdomar. Den viktigaste förmedlingen av dessa värden sker i skolan. Studier visar att de som inte avser att rösta i allmänna val är de som inte heller anser sig ha fått kunskap genom skolan om demokratins värde och vikten av att använda sina demokratiska rättigheter.

Det räcker dock inte med teoretisk undervisning i samhällskunskapen om vad demokrati betyder. I skolan behöver barn och ungdomar också få möjlighet att diskutera och praktisera demokrati och elevinflytande i olika former, till exempel i ett elevråd. Skolan måste också öppna sig mer mot det omkringliggande samhället.

Särskilt viktigt är att uppmärksamma frågor om minoritetsskydd och mänskliga rättigheter. Demokrati är inte enbart majoritetsstyre utan innebär rätten till avvikande uppfattningar och respekt för människors olikheter. Vi ser i dag hur extrema yttringar som uttrycker liten respekt för andra människors rättigheter blir vanligare. Det finns religiösa grupperingar i alla religioner som har svårt att acceptera det sekulära samhället, kvinnors frigörelse och respekten för andra livsstilar. Det finns nationalistiska och främlingsfientliga grupperingar som vänder sig mot andras rätt att uttrycka sin kulturella särart. Många som lockas till dessa rörelser är unga som inte fått en ordentlig utbildning i demokratiska värderingar. Skolans roll i att förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna till våra barn och ungdomar bör därför bli tydligare.

Arhe Hamednaca (S)